

## Kapitola 11 - Chronologie tuzemského poštovníctví s důrazem na Brno

### Habsburská říše

- Předcházela Nepravidelná soukromá přeprava zpráv kurýry nebo posly či cestujícími obchodníky
- 1500/3/1** Španělský král Filip I. Jmenoval franze von Taxis „kapitánem a mistrem své pošty“. Později se stal prvním generálním říšským poštovním úředníkem v državách Habsburků. Jedná se o počátek novodobé organizace poštovní přepravy.
- 1526** Při volbě Ferdinanda I. českým králem byl zřízen Taxisi první mimořádný poštovní kurs v českých zemích, Praha - Vídeň (jízdni kurýr 36hodin)
- 1531 Poštovní řád nařizuje udržovat poštovní spojení Brna z Vídní prostřednictvím kurýrů
- 1535 Zavedeno poštovní spojení Brna s Vídní (jízdni kurýři, nebo pěší poslové-nepravidelně)
- 1551 Zmínka o kurýrním spojení Brna s Opavou a Olomoucí
- 1611 Odhad vzniku první pošty v Brně
- 1623** Řízení říšské pošty přechází do rukou rodiny Paarů
- 1623 První záznam o existenci pošty v Brně (později Brno 1) - zmínka o brněnském pošt. Správci Valentinu sartorovi
- 1645 Při švédském obléhání Brna zahynul tehdejší poštovní správce (jméno neznáme)
- pol. 16.stol.** Povolena poštovní přeprava soukromých zásilek
- 1663 Brněnský poštovní úřad Jan Jiří Metzger pronikl turecko-tatarským ležením a přinesl do Vídně zprávu o turecké invazi
- cca 1710 Brnem prochází jen jedna poštovní trasa: Vídeň-Olomouc-Vratislav. Pošta do Prahy a jinam musí jít přes Vídeň
- 1722** Zahájení postátnění pošty (císař Karel VI. ji vykoupil od Paarů)
- 1722** Zaveden systém placení poštovního půl na půl (50% odesílatel-50% příjemce)
- 1722 Brněnský poštovní úřad se stává vrchním poštovním úřadem
- 1732 Karel VI. povoluje zřízení kursu Brno-Pohořelice-Lechovice-Znojmo-Vratětin. Ve Vratětině se potkává s trasou Vídeň-Praha a pošta do Prahy se tak zrychlila. Byla kvůli tomu vystavěna silnice a od r. 1733 byla trasa v provozu.
- 1743** Úplné převzetí pošty do státní správy z rukou Paarů (zůstali ve funkci dvorského poštovního úředníka)
- 1749 Zřízena Vrchní poštovní správa v Brně (vrchní správce K.L.Khautz), nadřízená instituce pro moravské poštovní úřady a stanice
- 1749** Pán z Lilienů zavádí zkušebně diligence a následně byla zavedena doprava smíšená pro osoby a těžší zásilky. První jízda se uskutečnila 1. června na trase Vídeň - Brno - Olomouc
- 1750** Byly zavedeny pravidelné jezdecké spoje mezi velkými městy monarchie – tzv. Journalie. Ty sloužily výhradně k co nejrychlejší dopravě pošty.
- 1752 Zahájen provoz na nové poštovní silnici z Brna do Prahy
- 1752 Zahájen provoz z Brna přes V. Bíteš a Třebíč do Jihlavy s napojením na kurs do Prahy (ve Stonařově, později až v Jihlavě)
- 1769** Zavedena povinnost ručně označovat zásilky místem odeslání
- 1785 Přímé spojení Brno - Praha, přes Svitavy
- 1785/5/1 Zprovozněna poštovní trať Brno-Slavkov-Uhřetice-Čejč-Hodonín-Bratislava
- 1789** Povoleno přijímání doporučených zásilek od veřejnosti a zavedeno používání podacích lístků
- 1782/11/1** Zavedena pro všechny zemské pošt. úřady povinnost razítkovat zásilky razítkem místa odeslání. Do praxe se prosazovala postupně a pomalu.
- 1817** Zaveden systém placení poštovního třemi způsoby - při podání, při dodání nebo půl na půl
- 1817/4/10** Vyšlo nařízení příkazující poštovním úředníkům zřídit poštovní schránky pro sběr tuzemských listovních zásilek.
- 1818 První poštovní schránka - na poště Brno – město (Brunn - Stadt)
- 1823/5/3** Reforma Maxmiliána O. Ottenfelda. Mj. byly zavedeny poštovní rychlíky (Eilwagen), jízdy v noci a přesné jízdni harmonogramy. Zkušební jízda se uskutečnila 3. května 1823 na trati Vídeň - Brno (trvala 14 hodin)

- 1829/4** Řízením pošty v Rakousku je pověřena nejvyšší dvorská poštovní správa
- 1836** Povinnost označovat poštovní služebny štíty se st. Znakem
- 1838** Vychází císařský patent, kterým byl vyhlášen poštovní zákon
- 1839/7/7 Příjezd prvního vlaku z Vídně do Brna - zahájena pravidelná vlaková doprava (jízda 4hod.). Zkušební jízdy na trati probíhaly už od 11.11.1838
- 1847/3/1 Společnost Severní dráha císaře Ferdinanda zahájila provoz telegrafu (systém Balna) na trati Vídeň-Břeclav-Brno
- 1840/5/6** Vydána první poštovní známka na světě (Velká Británie)
- 1848/5** Rakouská pošta převedena pod ministerstvo financí a v prosinci téhož roku pod ministerstvo pro obchod, živnosti a veřejné stavby (1849 zrušena nejvyšší dvorská poštovní správa)
- 1848/8/15 Zřízena druhá brněnská pošta - expedice na brněnském nádraží (později Brno 2)
- 1848/8/15 Zřízena listovní sběrna na Starém Brně (později Brno 3)
- 1850/8/1** První vlaková pošta v Rakousku na trati Vídeň-Břeclav-Přerov-Bohumín (č.1 a 2)
- 1850 Vrchní poštovní správa se mění na Poštovní ředitelství v Brně
- 1850 V Rakousku jsou zrušeny listovní sběrný a zřizovány poštovní expedice
- 1850/6/1** Vydání prvních rakouských poštovních známek
- 1850/10/1 Služby telegrafu zpřístupněny veřejnosti (Brno, Bohumín, Olomouc a Praha)
- 1851 Udělena licence na prodej známek vybraným obchodníkům v Brně a na předměstích. Současně sbírali listovní zásilky a u jejich obchodů byly umístěny i první poštovní schránky mimo poštovní úřad.
- 1851/4/7 Zahajuje pravidelný provoz vlaková pošta Vídeň-Brno-Praha (č.3 a 4)
- 1852/4/6** Poprvé bylo použito označení telegram pro telegrafickou depeši (USA)
- 1859/10/1** Zavedeny expresní zásilky
- 1859/12/1 Zřízen poštovní úřad v Tuřanech (později Brno 20)
- 1864/9/1 Zřízen poštovní úřad v Líšni (později Brno 28)
- 1867** Rakousko-Uherské vyrovnání, z Rakouského císařství vzniká unie Rakousko-Uhersko
- 1868/4/28** Rakousko-Uhersko zavedlo telegrafní poštovní poukázky
- 1868/11/30 Zřízen poštovní úřad v Králově Poli (později Brno 12)
- 1869/2/21 Zřízen poštovní úřad v Řečkovících (později Brno 21)
- 1869/4/7** Poprvé byly v R-U připuštěny ženy ke službě u neerárních p.ú. (jen svobodné). Od 1877/2/19 bylo v R-U obecně povoleno zaměstnávat ženy jako poštovní manipulantky. C.k. pošta vydává první korespondenční lístek na světě
- 1869/10/1** C.k. pošta vydává první korespondenční lístek na světě
- 1872/1/20 Zřízen poštovní úřad na ulici Nové (později Brno 6)
- 1872/6/3 Zřízen poštovní úřad na ulici Cejl (později Brno 4)
- 1873/3/1 Zřízen poštovní úřad na Ratvitově ul (později Brno 7 (I))
- 1874/10/9** Založena Světová poštovní unie
- 1875/4/6 Zřízen poštovní úřad v Komárově (později Brno 17)
- 1877/11/1 Zřízen poštovní úřad v Bosonohách (později Brno 42)
- 1883** Telegrafní služby se sloučily s poštovními pod hlavičku pošty
- 1884/1/1 Poštovní ředitelství se mění na Poštovní a telegrafní ředitelství v Brně
- 1884** Zavedení R-nálepek (u erárních p.ú.)
- 1885/3/20 Zřízen poštovní úřad na Křenové (později Brno 8 (I))
- 1886/5/1 Zřízen poštovní úřad v Husovicích (později Brno 14)
- 1886/9** Zavedení R-nálepek v R-U všeobecně
- 1886/8** Zprovozněno meziměstské telefonní spojení Vídeň - Brno (první v R-U)
- 1889/10/10 Zřízen poštovní úřad v Zemském domě (nejprve občasný při zasedáních) od r. 1907 trvalý (později Brno 5 (I))
- cca 1890 Poštovní a telegrafní ředitelství v Brně se mění na Poštovní a telegrafní ředitelství pro Moravu a Slezsko

- 1892/12/29** Zestátněny městské telefonní sítě a předány do správy Ředitelství pošt a telegrafu
- 1894/2/16 Zřízení poštovní úřad na třídě F.J. I. (později Brno 9)
- 1894/6/16 Zřízení poštovní úřad v Horních Heršpicích (později Brno 19)
- 1895/7/17 Zřízení poštovní úřad v Židenicích (později Brno 15)
- 1896/2/17** Zavedeno číslování p.ú. v obcích s více poštami
- 1896/3/17 Zřízení poštovní úřad v Lískovci (později Brno 25)
- 1896/10/29 Zřízení poštovní úřad na Pekařské ul.- Brno 10
- 1899/6/1 Zřízení poštovní úřad v Bystrci (později Brno 35)
- 1899/7/4 Zřízení poštovní úřad v Žabovřeskách (později Brno 16)
- 1899/7/4 Zřízení poštovní úřad v Komíně (později Brno 24)
- 1904/10/24 Zřízení poštovní úřad v Jundrově (později Brno 23)
- 1905/3/1 Zřízení poštovní úřad na ul. Veveří - Brno 11
- 1908** V Praze představena radiotelegrafní jiskrová stanice
- 1908/5/13** Byl zahájen provoz na první poštovní autobusové lince v Českých zemích – z Pardubic do Bohdanče.
- 1909/1/2 Zřízení poštovní úřad v Černovicích (později Brno 18)
- 1911/1/17 Zřízení poštovní úřad v Obřanech (později Brno 22)
- 1914 Siemens vynalezl dálkopis

## ČSR

- 1918/11/13** Vzniká ministerstvo pošt a telegrafů. Odpovídalo za poštovníctví, telegrafii, telefonii a od 20. let i rozhlasové vysílání
- 1918/12/18** Vychází první čs. poštovní známka
- cca 1918 Vzniká Ředitelství pošt a telegrafů pro Moravu
- 1919/8/1** Vzniká Poštovní úřad šekový (zanikla Poštovní spořitelna založená v r.1918)
- 1920** ČSR se stává členem Mezinárodní telegrafní unie a Mezinárodní poštovní unie
- 1921** Instalována přijímací radiotelegrafní stanice (pošta Praha 31)
- 1924 Zahájeno rozhlasové vysílání z Brna (vysílač Komárov a studio na střeše Zemského domu)
- 1925/1/1** Vzniká státní podnik Československá pošta
- 1926** Povoleno používání výplatních strojů - pro firmy
- 1926/5/24 Zahájena letecká pošta do Brna na lince Praha-Brno-Bratislava-Košice, ČSA
- 1926/7/1 Vzniká pobočka Poštovního úřadu šekového v Brně
- 1928/1929 1928 příl. pošt. přepážka při Výstavě soudobé kultury, od 1929 občasný úřad při veletržních akcích (Brno 26)
- 1930 Zřízena Poštovní spořitelna, zrušen Poštovní úřad šekový
- 1931 V Brně je dokončena automatizace telefonního provozu
- 1931/5/4 Zřízení poštovní úřad v Jiráskově čtvrti - Brno 5 (II)
- 1932/1/1 Zřízení poštovní úřad v Černých Polích - Brno 13
- 1934/2/1 Zřízení poštovní úřad ve Slatině, Brno 27
- 1937/10/16** Zavedeny autopošty
- 1938/11/4** Sloučením ministerstva pošt a telegrafů s ministerstvem železnic vzniká ministerstvo dopravy
- 1939/1/1** Státní podnik Čs. pošta a Čs. státní dráhy jsou sloučeny do podniku Čs. dráhy a pošty v zemích českých
- 1939** Poštovní služba spadá pod protektorátní ministerstvo dopravy
- 1942/11** Záležitosti protektorátní pošty přecházejí z ministerstva dopravy na ministerstvo dopravy a techniky
- 1945** Obnoveno ministerstvo pošt a státní podnik Československá pošta
- 1945 Obnoveno Ředitelství pošt v Brně
- 1946/12/13** Vychází zákon č.222/1946 o poště
- 1947/10/15 Zřízení poštovní úřad v Maloměřicích, Brno 29 (I)

- 1948/4/15 Zřízení poštovní úřad v Židenicích, Brno 30 (I)
- 1949/4 Vzniká Krajská správa spojů (pro telekomunikace)
- 1949/4 Vzniká Krajská poštovní správa (1949/8 až 1951/9 nese název Krajský poštovní inspektorát)
- 1949/6/25** Zákonem č. 151/1949 vzniká ze státního podniku nově Československá pošta národní podnik
- 1950/4/1 Zřízení poštovní úřad v bance na nám. Svobody, Brno 31
- 1952/5/1** Je zrušen n.p. Čs. pošta a zřízen úřad Čs. Pošta.
- 1952/5/1** Z ministerstva pošt se stává ministerstvo spojů
- 1952/10/3 Zavedena pravidelná noční poštovní letecká linka Plzeň-Praha-Brno
- 1953 Zřízena Poštovní novinová služba
- 1955/7/1 Zřízení poštovní úřad v Zetoru, Brno 32
- 1957/2/1 Zřízení poštovní úřad v Žebětíně (později Brno 41)
- 1957/10/1 Zřízení poštovní úřad v Králově Poli, Brno 33
- 1958/4/15 Zřízení poštovní úřad v Králově Poli, Brno 34 (I)
- 1958/7/1 Zřízení poštovní úřad v Soběšicích (později Brno 44)
- 1960** Vzniká sloučené ministerstvo dopravy a spojů
- 1960/7/11** Československá socialistická republika (ČSSR)
- 1960/8/1 Zřízení poštovní úřad v Chrlcích (později Brno 43)
- 1963** Osamostatnění spojů od dopravy do Ústřední správy (ředitelství) spojů
- 1966/1/2 Zřízení poštovní úřad na Lesné, Brno 38
- 1967/6/1 Zřízení poštovní úřad ve Štýřicích, Brno 39
- 1968/10/1 Zřízení poštovní úřad na Lesné, Brno 40
- 1968/1/1** Ústřední správa spojů se mění na Federální výbor pro pošty a telekomunikace. K němu přibyla republiková ministerstva pošt a telekomunikací.
- 1971/1/1** Federální výbor pro pošty a telekomunikace se mění na Federální ministerstvo spojů ČSSR. Místo republikových ministerstev se o jednotlivé země starala Ústřední ředitelství spojů v Praze a Bratislavě.
- 1973** Zavedení PSC
- cca 1974 Vzniklo Jihomoravské ředitelství spojů
- 1976/10/1 Zřízení poštovní úřad v Juliánově, Brno 36
- 1978/5/1 Zřízení poštovní úřad v Jundrově, B37
- 1981/5/1 Zřízení poštovní úřad v Žabovřeskách, Brno 8 (II)
- 1981/10/1 Zřízení poštovní úřad v Bohunicích, Brno 30 (II)
- 1982/1/1 Zřízení poštovní úřad v Líšni, Brno 45
- 1984/9/1 Zřízení poštovní úřad v areálu BVV, Brno 47
- 1988** Opět sloučení s dopravou a vzniká Federální ministerstvo dopravy a spojů
- 1989/7** Zřízení státního podniku Správa pošt a telekomunikací Praha
- 1992/12/31** Správa pošt a telekomunikací se dělí na dva samostatné podniky - Česká pošta s.p. a SPT Telecom s.p. Pošta a telekomunikace se definitivně rozešly.

## ČR

- 1993/1/1** Vznik České pošty s.p.
- 1993/1/20** Vychází první poštovní známka České republiky
- 1993** Vstup ČR do Světové poštovní unie
- 1993 ČP s.p., Odštěpný závod jižní Morava
- 1994** Zavádění APOSTů
- 1994/11/1 Zřízení poštovní úřad na Vinohradech, Brno 29 (II)
- 1995/11/1 Zřízení poštovní úřad v Novém Lískovci, Brno 34 (II)
- 1996/6/1 Zřízení poštovní úřad úřad Brno 02
- 2006/9/1 Zřízení poštovní úřad v Olympii, Brno 7 (II)

2008	Obchodně provozní region jižní Morava
2008/9/1	Zřízení poštovní úřad při SPU Heršpická, Brno 8 (III)
<b>2009/12</b>	Zahájen projekt Pošta Partner
2010/4/1	Pro nezájem ukončeno poskytování telegrafní služby - poslední telegram v ČR byl odeslán z pošty Brno 2
2017/6/1	Zřízena Pošta Partner Brno 42 (Žebětín)
2018/4/3	Zřízena Pošta Partner Brno 26 (Ivanovice)
2024/5/6	Zřízena Pošta Partner Brno 10 (Orlí)

**KONEC**

**Poznámky:**

**Poznámky:**

**Poznámky:**